

Warszawa, dnia 21 grudnia 2022 r.

Szanowne Panie Senatorki
Szanowni Panowie Senatorowie

Dot. druku senackiego nr 887

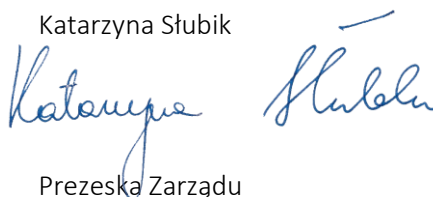
Szanowni Państwo,

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest podejmowanie działań na rzecz przestrzegania praw człowieka i przeciwdziałanie nierównemu traktowaniu. Dążąc do wprowadzania zmian systemowych w prawie i polityce społecznej, bierzemy udział w konferencjach, konsultacjach aktów prawnych, komentujemy przepisy prawa, sporządzamy ekspertyzy i opinie, prowadzimy badania i monitoringi. Zajmujemy się także działalnością edukacyjną i informacyjną.

W związku z uchwaleniem przez Sejm RP w dniu 14 grudnia 2022 r. ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, pragniemy złożyć uwagi Stowarzyszenia do przyjętych nowych regulacji prawnych.

Z poważaniem,

Katarzyna Słubik

Prezeska Zarządu

Stowarzyszenia Interwencji Prawnej

UWAGI STOWARZYSZENIA INTERWENCJI PRAWNEJ

do ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (dalej jako: „Specustawa”) oraz niektórych innych ustaw – druk senacki nr 887 (dalej jako: „Nowelizacja”)

Lp.	Treść przepisu Nowelizacji, którego dotyczy uwaga	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany
1.	<p>Art. 1 pkt 3 lit. a Nowelizacji, który zmienia art. 4 ust. 2 Specustawy i nadaje mu brzmienie:</p> <p>„2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, obywatel Ukrainy składa osobiście w siedzibie organu gminy w terminie 30 dni od dnia przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosek składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem wnioskodawcy, wypełnionym przez wnioskodawcę albo przez pracownika organu gminy na podstawie danych podanych przez wnioskodawcę. W przypadku osoby, która ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność nie jest w stanie osobiście złożyć wniosku w siedzibie organu gminy, organ gminy zapewnia możliwość złożenia wniosku w miejscu pobytu tej osoby.”</p>	<p>Należy skreślić art. 1 pkt 3 lit. a Nowelizacji, tak aby pozostawić dotychczasowe brzmienie art. 4 ust. 2 Specustawy.</p> <p>Proponowana poprawka Senatu:</p> <p>- w art. 1 pkt 3 skreśla się lit. a</p>	<p>Wprowadzona zmiana przewiduje termin 30 dni od dnia przybycia ob. Ukrainy na terytorium RP na złożenie wniosku o nadanie nr PESEL, przy jednoczesnym uchyleniu 90-dniowego terminu na zarejestrowanie pobytu obywatela Ukrainy na terytorium RP w sytuacji, gdy wjazd nie został zarejestrowany przy przekraczaniu granicy (art. 3 ust. 2 Specustawy). Jednocześnie art. 22 Nowelizacji przewiduje, że osoby, które przekroczyły granicę RP przed dniem wejścia w życie niniejszej nowelizacji mają obowiązek złożenia wniosku o nadanie nr PESEL w terminie 30 dni od dnia jej wejścia w życie (zob. dalej uwagi do art. 22 Nowelizacji).</p> <p>Ograniczenie terminu na złożenie wniosku o nadanie nr PESEL nie ma racjonalnego uzasadnienia, gdyż sam fakt nadania nr PESEL nie stanowi o legalności pobytu na terytorium RP obywatela Ukrainy objętego zakresem Specustawy. Pobyt jest uważany za legalny przez samo spełnienie warunków o których mowa w art. 2 ust. 1 Specustawy, tj. legalne przybycie z terytorium Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z prowadzonymi działaniami zbrojnymi na terytorium tego kraju i deklaracja pozostania na terytorium RP. Nadanie nr PESEL jest więc poświadczeniem korzystania z uprawnień Specustawy, w tym legalnego pobytu, ale nie warunkuje go (art. 4 ust. 1 Specustawy). Błędne jest stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu</p>

	<p>Dotychczasowe brzmienie art. 4 Specustawy:</p> <p>Art. 4.</p> <p>1. Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, na podstawie wniosku złożonego w dowolnym organie wykonawczym gminy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nadaje się numer PESEL, o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2021 r. poz. 510, 1000, 1641 i 1978 oraz z 2022 r. poz. 350). [...]</p> <p>2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się osobiście w siedzibie organu gminy na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem, wypełnionym przez wnioskodawcę albo przez pracownika tego organu na podstawie danych podanych przez wnioskodawcę. W przypadku osoby, która ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność nie jest w stanie osobiście złożyć wniosku w siedzibie organu gminy, organ gminy zapewnia możliwość złożenia wniosku w miejscu pobytu tej osoby.</p>		<p>Nowelizacji, zgodnie z którym „złożenie wniosku o nadanie numeru PESEL w ww. [30-dniowym] terminie będzie skutkowało uznaniem dalszego pobytu obywatela Ukrainy na terytorium RP za legalny”.</p> <p>Skrócenie terminu na złożenie nr PESEL będzie stanowić realne utrudnienie w uzyskaniu go, w szczególności dla grup szczególnie wrażliwych, wykluczonych komunikacyjnie, osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dzieci. Mimo tego, iż nr PESEL nie legalizuje pobytu na terytorium RP obywateli Ukrainy objętych zakresem Specustawy, to w wielu przypadkach jest wymagany w celu korzystania z uprawnień przewidzianych Specustawą, np. dostępu do opieki medycznej, świadczeń społecznych czy profilu zaufanego i dokumentu diia.pl. Jedynym skutkiem proponowanej zmiany będzie więc utrudnienie obywatelom Ukrainy objętym zakresem Specustawy dostępu do korzystania z przyznanych im uprawnień.</p>
<p>2.</p>	<p>Art. 1 pkt 8 lit. a Nowelizacji, który zmienia art. 12 ust. 17 Specustawy i nadaje mu brzmienie:</p> <p>„17. Wojewoda oraz podmioty określone w ust. 3 i 4 mogą zapewnić pomoc, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, nie dłużej niż przez 120 dni od dnia pierwszego wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”</p>	<p>Należy zmienić art. 1 pkt 8 lit. a Nowelizacji w ten sposób, aby nadawał art. 12 ust. 17 Specustawy następującą treść „17. Wojewoda oraz podmioty określone w ust. 3 i 4 zapewniają pomoc, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.”.</p>	<p>Wprowadzona zmiana jest niezgodna z przepisami Dyrektywy Rady z dnia 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania ochrony czasowej (dalej: „Dyrektywa 2001/55/WE”). Zgodnie z art. 13 ust. 1 Dyrektywy 2001/55/WE, państwa członkowskie zapewnią osobom korzystającym z tymczasowej ochrony dostęp do odpowiedniego zakwaterowania oraz, gdzie konieczne, niezbędne środki do uzyskania zakwaterowania. Z powyższego wynika, iż obowiązkiem państwa członkowskiego jest zapewnienie obywatelom Ukrainy, objętym zakresem</p>

	<p>Dotychczasowe brzmienie art. 12 Specustawy:</p> <p>Art. 12.</p> <p>1. Wojewoda może zapewnić pomoc obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, polegającą na:</p> <p>1) zakwaterowaniu;</p> <p>2) zapewnieniu całodziennego wyżywienia zbiorowego;</p> <p>[...]</p> <p>17. Wojewoda zapewnia pomoc, o której mowa w ust. 1, obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, w miarę posiadanych środków, nie krócej niż przez okres 2 miesięcy od dnia pierwszego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	<p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u></p> <p>- w art. 1 pkt 8 lit. a, ust. 17 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„17. Wojewoda oraz podmioty określone w ust. 3 i 4 zapewniają pomoc, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.”</p>	<p>Specustawy, dostępu do odpowiedniego zakwaterowania lub środków niezbędnych do jego uzyskania. Udzielenie pomocy polegającej na zakwaterowaniu nie może być uzależnione od pokrycia przez obywateli Ukrainy części kosztów tej pomocy. Mając na względzie przepisy Dyrektywy 2001/55/WE, nie jest także dopuszczalne ograniczenie udzielanej pomocy jedynie do 120 dni.</p> <p>Niezależnie od powyższego, katalog osób, które nie są objęte wskazaną regulacją jest zbyt wąski. W szczególności, należy zwrócić uwagę, iż spod regulacji wyłączeni są opiekunowie dzieci jedynie do 12 miesiąca życia. Również opiekunowie dzieci powyżej 12 miesiąca życia mogą mieć uzasadnione problemy z partycypacją finansową w kosztach udzielanej im pomocy socjalnej. Do Polski z Ukrainy przybywają w większości samotne kobiety z dziećmi, które z uwagi na konieczność zapewnienia opieki nad dziećmi, nie mogą podjąć pracy zawodowej. Ponadto, wątpliwości budzi wskazanie, iż spod regulacji wyłączone są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, uniemożliwiającej ich udział w kosztach pomocy. Wskazane pojęcie jest nieostre, dlatego po wprowadzeniu regulacji mogą powstać wątpliwości, co do tego, którzy obywatele Ukrainy nie są zobowiązani do pokrywania części kosztów pomocy socjalnej. Biorąc pod uwagę ogólną sytuację obywateli Ukrainy, należy założyć, że wszystkie osoby przebywające w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania, są osobami w trudnej sytuacji. Co więcej, w związku z trudną sytuacją na rynku mieszkaniowym, wprowadzenie proponowanej zmiany może narażać obywateli Ukrainy na bezdomność.</p>
3.	<p>Art. 1 pkt 8 lit. b Nowelizacji, który dodaje do art. 12 Specustawy ust. 17a-17g o następującej treści:</p> <p>„17a. Po upływie 120 dni od dnia pierwszego wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojewoda oraz podmioty określone w ust. 3 i 4 mogą zapewnić pomoc, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku posiadania przez obywatela Ukrainy numeru PESEL oraz pokrycia przez niego, z góry, 50% kosztów tej pomocy, nie więcej niż 40 zł za osobę dziennie. Równowartość 50% kosztów pomocy obywateli Ukrainy uiszcza podmiotom realizującym na rzecz</p>	<p>Należy skreślić art. 1 pkt 8 lit. b Nowelizacji.</p> <p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u></p> <p>- w art. 1 pkt 8 skreśla się lit. b</p>	

<p>województwa oraz podmiotów określonych w ust. 3 i 4 usługi w zakresie zakwaterowania i całodziennego żywienia zbiorowego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1.</p> <p>17b. Po upływie 180 dni od dnia pierwszego wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojewoda oraz podmioty określone w ust. 3 i 4 mogą zapewnić pomoc, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku posiadania przez obywatela Ukrainy numeru PESEL oraz pokrycia przez niego, z góry, 75% kosztów tej pomocy, nie więcej niż 60 zł za osobę dziennie. Równowartość 75% kosztów pomocy obywateli Ukrainy uiszczą podmiotom realizującym na rzecz wojewody oraz podmiotów określonych w ust. 3 i 4 usługi w zakresie zakwaterowania i całodziennego żywienia zbiorowego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1.</p> <p>17c. Przepisu ust. 17 w odniesieniu do okresu, w którym może być zapewniana pomoc, oraz przepisów ust. 17a i 17b nie stosuje się do obywateli Ukrainy, którzy:</p> <p>1) posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym</p>		<p>Podkreślenia wymaga również fakt, iż ustawodawca z jednej strony chce zaktywizować zawodowo obywateli Ukrainy objętych regulacjami Specustawy, wskazując, iż mają oni uczestniczyć w kosztach udzielanej im pomocy, z drugiej zaś odbiera im możliwość zalegalizowania swojego pobytu na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy (art. 1 ust. 17 Nowelizacji). Powyższe stoi w sprzeczności z koncepcją racjonalnego prawodawcy.</p>
--	--	---

<p>mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812);</p> <p>2) ukończyli:</p> <p>a) w przypadku kobiet – 60 rok życia, b) w przypadku mężczyzn – 65 rok życia;</p> <p>3) są kobietami w ciąży lub osobami wychowującymi dziecko do 12 miesiąca życia;</p> <p>4) samotnie sprawują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci;</p> <p>5) są małoletnimi;</p> <p>6) znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, uniemożliwiającej ich udział w kosztach pomocy.</p> <p>17d. Przepisu ust. 17 w odniesieniu do okresu, w którym może być zapewniana pomoc, oraz przepisów ust. 17a i 17b nie stosuje się również do:</p> <p>1) osób sprawujących opiekę nad osobami, o których mowa w art. 17c pkt 1;</p> <p>2) opiekunów tymczasowych ustanowionych dla małoletnich, o których mowa w art. 25a ust. 1.</p>		
--	--	--

17e. Partycypacja obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, w kosztach pomocy, o której mowa w ust. 17a i 17b, obniża wartość pomocy zapewnianej przez wojewodę oraz podmioty określone w ust. 3 i 4.

17f. Wojewoda oraz podmioty, o których mowa w ust. 3 i 4, oceniają możliwość partycypacji w kosztach pomocy osób, o których mowa w ust. 17c pkt 6, kierując się względami humanitarnymi.

17g. Podmioty realizujące na rzecz wojewody oraz podmiotów określonych w ust. 3 i 4 usługi w zakresie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, są obowiązane, za każdy miesiąc kalendarzowy, w terminie do 5 dnia miesiąca następującego po danym miesiącu, przekazywać w formie pisemnej wojewodzie lub jednostce samorządu terytorialnego realizującej zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie poleceń wydanych przez wojewodę w zakresie ust. 1 pkt 1 i 2 oraz podmiotom określonym w ust. 3 i 4 informacje obejmujące:

- 1) imię (imiona) i nazwisko (nazwiska);
- 2) numer PESEL – jeśli został nadany;

	<p>3) serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy, jeżeli występuje;</p> <p>4) informację o dacie zakwaterowania i wykwaterowania z obiektu, w którym świadczona jest usługa;</p> <p>5) informacje o korzystaniu z uprawnień określonych w ust. 17c lub 17d;</p> <p>6) informację o kwocie kosztów pokrytych (dokonanych wpłatach) przez obywateli Ukrainy za dany miesiąc.”</p>		
4.	<p>Art. 1 pkt 10 Nowelizacji, który dodaje do art. 22 Specustawy ust. 1b i 1c o następującej treści:</p> <p>„1b. Jeżeli zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 114 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.4)), zostało udzielone z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, przepisu ust. 1a nie stosuje się.</p> <p>1c. W przypadku gdy obywatel Ukrainy rozpoczął pracę przed udzieleniem zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, bieg terminu, o którym mowa w ust. 1, rozpoczyna się w dniu doręczenia decyzji o udzieleniu tego zezwolenia obywatelowi Ukrainy.”</p>	<p>Należy zmienić art. 1 pkt 10 Nowelizacji w ten sposób, żeby nadawał art. 22 ust. 1b Specustawy brzmienie o następującej treści: „1b. Jeżeli zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 114 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.4)), zostało udzielone z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, przepisu ust. 1a nie stosuje się, chyba że obywatel Ukrainy posiada bezterminowe uprawnienie do wykonywania pracy.</p>	<p>Wyłączenie zwolnienia z obowiązku powiadomienia urzędu pracy o zatrudnianiu obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 22 ust. 1a Specustawy, wobec wszystkich przypadków, gdy zezwolenie na pobyt czasowy wydane zostało w trybie art. 114 ustawy o cudzoziemcach z zastrzeżeniem obowiązku powiadomienia, rodzi dalsze wątpliwości interpretacyjne. Należy bowiem zauważyć, że aktualnie organy orzekające w sprawach o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy, wydając obywatelom Ukrainy zezwolenie na pobyt czasowy z uwagi na wykonywanie pracy zastrzegają obowiązek powiadomienia, niezależnie od tego, czy cudzoziemiec korzysta ze zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na innej podstawie prawnej. Wprowadzenie regulacji w proponowanym brzmieniu doprowadzi do sytuacji, gdy podmiot zatrudniający osobę zwolnioną z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę (np. absolwenta polskich studiów stacjonarnych) zobowiązany będzie do dokonania zgłoszenia. Dlatego też, w opinii Stowarzyszenia, wyłączenie stosowania art. 22 ust. 1a</p>

<p>Dotychczasowe brzmienie art. 22 Specustawy:</p> <p>art. 22</p> <p>1. Obywatel Ukrainy jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, w przypadku gdy:</p> <p>1) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 lub</p> <p>2) jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p>- jeżeli podmiot powierzający wykonywanie pracy powiadomi w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi, a praca jest powierzana w wymiarze czasu pracy nie niższym niż wskazany w powiadomieniu lub liczbie godzin nie mniejszej niż wskazana w powiadomieniu oraz za wynagrodzeniem nie niższym niż ustalone według stawki określonej w powiadomieniu, proporcjonalnie zwiększonym w przypadku podwyższenia wymiaru czasu pracy lub liczby godzin pracy.</p> <p>1a. Obowiązek powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy przypadku, w którym obywatel Ukrainy wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami art. 87 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>[...]</p>	<p>Proponowana poprawka Senatu:</p> <p>- w art. 1 pkt 10, po wyrazach „1b. Jeżeli zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 114 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.4)), zostało udzielone z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, przepisu ust. 1a nie stosuje się” dodaje się wyrazy „chyba że obywatel Ukrainy posiada bezterminowe uprawnienie do wykonywania pracy.”</p> <p>Należy zmienić art. 1 pkt 10 Nowelizacji w ten sposób, aby w art. 22 Specustawy dodawał ust. 1d o następującej treści: „W przypadku niedopełnienia przez podmiot powierzający wykonywanie pracy obowiązku powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy o którym mowa w ust. 1, praca wykonywana przez obywateli</p>	<p>nie powinno dotyczyć sytuacji, gdy cudzoziemiec posiada bezterminowe uprawnienie do wykonywania pracy w Polsce bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.</p> <p>Niezależnie od powyższego, w opinii Stowarzyszenia rozważenia wymaga wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą praca wykonywana przez obywateli Ukrainy w sytuacji niedopełnienia przez podmiot powierzający wykonywanie pracy obowiązku powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy nie będzie miała charakteru pracy nielegalnej w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zauważyć w tym kontekście należy, że legalność wykonywanej przez cudzoziemców pracy zależy od spełniania warunku od nich niezależnego. Cudzoziemcy nie mają wpływu na to czy i kiedy podmiot powierzający wykonywanie pracy dokona stosownego zawiadomienia, nie mają narzędzi prawnych by to zweryfikować. Konsekwencje związane z niedopełnieniem obowiązku powiadomienia urzędu pracy o fakcie zatrudnienia są dla cudzoziemców znacznie dotkliwsze niż dla podmiotów powierzających wykonywanie pracy. Mimo dostrzeżenia przez ustawodawcę, że cudzoziemiec jest słabszą stroną w relacji z podmiotem powierzającym zatrudnienie i wyłączenia możliwości ukarania cudzoziemca karą grzywny (art. 22 ust. 5c Specustawy), w dalszym ciągu cudzoziemiec narażony jest na wydanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach. Zabezpieczeniem interesów cudzoziemców objętych zakresem art. 22 ust. 1 Specustawy byłoby jednoznaczne wskazanie przez ustawodawcę, że niedopełnienie obowiązku informacyjnego przez pracodawcę pozostaje bez wpływu na legalność pracy wykonywanej przez cudzoziemca. Mielibyśmy wówczas do czynienia z</p>
---	--	--

		<p>Ukrainy nie stanowi nielegalnego wykonywania pracy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.”</p> <p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u></p> <p>- w art. 1 pkt 10 wyrazy „dodaje się ust. 1b i 1c” zastępuje się wyrazami „dodaje się ust. 1b-1d” oraz po wyrazach „rozpoczyna się w dniu doręczenia decyzji o udzieleniu tego zezwolenia obywatelowi Ukrainy.” dodaje się wyrazy „1d. W przypadku niedopełnienia przez podmiot powierzający wykonywanie pracy obowiązku powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy o którym mowa w ust. 1, praca wykonywana przez obywateli Ukrainy nie stanowi nielegalnego wykonywania pracy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o</p>	<p>sytuacją, w której niedopełnienie przez pracodawcę obowiązku zawiadomienia urzędu pracy o fakcie zatrudnienia cudzoziemca stanowiłoby nielegalne powierzenie wykonywania pracy przez pracodawcę, jako że jest on podmiotem wyłącznie właściwym do dokonania zgłoszenia, nie prowadziłoby to jednak do nielegalnego wykonywania pracy przez cudzoziemca.</p>
--	--	---	--

		promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.”	
5.	<p>Art. 1 pkt 16 lit. b Nowelizacji, który dodaje do art. 27 Specustawy ust. 4a o następującej treści:</p> <p>„4a. W systemie pieczy zastępczej, o której mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie umieszcza się małoletniego, o którym mowa w art. 25 ust. 7 zdanie trzecie, z wyłączeniem przypadków, gdy dobro dziecka jest zagrożone.”</p>	<p>Należy skreślić art. 1 pkt 16 lit. b Nowelizacji.</p> <p>Proponowana poprawka Senatu:</p> <p>- w art. 1 pkt 16 skreśla się lit. b</p>	<p>Zgodnie z powołaną regulacją co do zasady w pieczy zastępczej instytucjonalnej nie będą umieszczane dzieci będące obywatelami Ukrainy, które są objęte regulacjami Specustawy i które przed przybyciem do Polski przebywały w pieczy zastępczej na terenie Ukrainy i przybyły do Polski wraz z osobą sprawującą tę pieczę nad nimi.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowej regulacji jest niezgodne z obowiązkiem zabezpieczenia najlepszego interesu dziecka wynikającym z Konwencji o Prawach Dziecka. Należy podkreślić, iż instytucja opiekuna tymczasowego stanowi alternatywę dla pieczy zastępczej, natomiast nie powinna jej całkowicie zastępować. Zdarza się, że osoby, które miałyby pełnić funkcję opiekunów tymczasowych w stosunku do dzieci, które przed przybyciem do Polski przebywały w pieczy zastępczej na terenie Ukrainy, nie dają rękojmi prawidłowego wywiązywania się z obowiązków opiekuna na gruncie art. 148 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Obowiązkiem ustawodawcy jest zagwarantowanie, że dzieci te zostaną umieszczone w polskiej pieczy zastępczej, jeśli przemawia za tym ich najlepszy interes. Stowarzyszenie stoi na stanowisku, iż wskazanie, że dzieci które przed przybyciem do Polski przebywały w pieczy zastępczej na terenie Ukrainy i przybyły do Polski wraz z osobą sprawującą tę pieczę nad nimi umieszczane są w pieczy zastępczej jedynie wtedy, gdy zagrożone jest ich dobro, nie zabezpiecza w pełni interesów małoletnich obywateli Ukrainy. Sytuacja małoletnich powinna być rozpatrywana każdorazowo indywidualnie – odgórne wyłączenie</p>

			<p>małoletnich obywateli Ukrainy z systemu pieczy zastępczej może prowadzić do naruszenia ich interesów.</p> <p>Wprowadzenie tej regulacji mogłoby prowadzić do dyskryminacji małoletnich obywateli Ukrainy, co do których istnieją przesłanki do umieszczenia ich w pieczy zastępczej. W tym zakresie trzeba zauważyć, iż zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przepis art. 101 ww. ustawy ma zastosowania do wszystkich małoletnich cudzoziemców przebywających na terenie Polski. Brak jest zatem racjonalnych powodów dla uznania, że jedynie dzieci będące obywatelami Ukrainy powinny być wyłączone z systemu pieczy zastępczej. Powodem takiego zróżnicowania nie powinny być różnice w zasadach finansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej.</p> <p>Niezrozumiałe jest również wskazanie, iż w pieczy zastępczej nie umieszcza się dzieci będących obywatelami Ukrainy, objętych regulacjami Specustawy, które bezpośrednio przed przybyciem były umieszczane w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, w sytuacji gdy ustawodawca uprzednio zmodyfikował pieczę zastępczą instytucjonalną pod kątem przyjęcia dzieci z Ukrainy.</p>
6.	<p>Art. 1 pkt 17 Nowelizacji, w zakresie w jakim przewiduje uchylenie art. 38 i 39 Specustawy</p> <p>Dotychczasowe brzmienie art. 38 i 39 Specustawy: Art. 38.</p>	Należy zmienić art. 1 pkt 17 Nowelizacji w ten sposób, aby przewidywał on uchylenie wyłącznie art. 33a Specustawy tj. aby nie przewidywał uchylenia art. 38 i 39 Specustawy.	Komentowana regulacja uchyla art. 38 Specustawy, stanowiącego materialnoprawną podstawę do ubiegania się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy na terytorium RP z wyłączeniem wymogów przewidzianych przepisami ustawy o cudzoziemcach przez obywateli Ukrainy spełniających dyspozycję art. 2 ust. 1 Specustawy.

<p>1. Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub był uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, udziela się, na jego wniosek, zezwolenia na pobyt czasowy. [...]</p> <p>Art. 39. Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 38 ust. 1, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.</p>	<p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u> - w art. 1 pkt 17 skreśla się wyrazy „art. 38 i art. 39”</p>	<p>Należy w sposób kategoryczny sprzeciwić się uchyleniu powołanej regulacji prawnej. W opinii Stowarzyszenia, proponowane rozwiązanie jest sprzeczne z określoną w art. 2 Konstytucji RP zasadą demokratycznego państwa prawa, z której wywodzona jest zasada ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa (inaczej zasada lojalności państwa względem obywateli). Z zasadą tą ściśle wiąże się stabilność i bezpieczeństwo prawne jednostki, przewidywalność działań organów państwa oraz działanie wobec jednostki w sposób lojalny i uczciwy. Na podstawie obowiązującego w danej chwili stanu prawnego jednostki podejmują istotne decyzje życiowe, które nie mogą być obarczone ryzykiem, że w sposób nagły i nieprzewidywalny prawo zostanie zmienione, co narazi ich na nieprzewidziane negatywne konsekwencje. Trybunał Konstytucyjny wskazuje, że „pewność prawa oznacza nie tyle stabilność przepisów prawa (...) co możliwość przewidywania działań organów państwa i związanych z nimi zachowań obywateli. Przewidywalność działań państwa gwarantuje zaufanie do ustawodawcy i do stanowionego przez niego prawa”¹, a także że „przyjmowane przez ustawodawcę nowe unormowania nie mogą zaskakiwać ich adresatów, którzy powinni mieć czas na dostosowanie się do zmienionych regulacji i spokojne podjęcie decyzji co do dalszego postępowania”².</p> <p>Uchylenie możliwości ubiegania się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez beneficjentów Specustawy jest ponadto wątpliwe z punktu widzenia zasady ochrony praw słusznie nabytych, wywodzonej z art.</p>
--	--	---

¹ Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 marca 1993 r., K 9/92.

² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2001 r., K 27/00.

			<p>2 Konstytucji RP. Istota zasady ochrony praw słusznie nabytych sprowadza się do ciążącego na organach państwowych obowiązku takiego stanowienia i stosowania prawa, by jednostka mogła układać swoje sprawy „w zaufaniu, że nie naraża się na skutki prawne, których nie mógł[a] przewidzieć w momencie podejmowania decyzji”.³ W demokratycznym państwie prawa organy państwowe nie mogą wprowadzać rozwiązań zaskakujących jednostki, które w sposób niekorzystny zmieniają ich sytuację prawną w zakresie nabytych praw podmiotowych⁴. Ustawodawca musi tworzyć takie regulacje prawne, które będą chronić pewność prawa i zapewniać jednostkom bezpieczeństwo prawne⁵. Zasada ochrony praw nabytych chroni wyłącznie prawa słusznie nabyte⁶ (wyrok TK z 24 lutego 2010 r., K 6/09; wyrok TK z 10 lutego 2015 r., P 10/11). Z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Osoby, które od dnia 24 lutego 2022 r. wjechały na terytorium RP, których pobyt uznaje się za legalny na podstawie art. 2 Specustawy nabyły uprawnienie do zalegalizowania pobytu w trybie art. 38 Specustawy. Wyłączenie możliwości ubiegania się o przedmiotowe zezwolenie pobytowe na mniej niż miesiąc od momentu, kiedy pierwsze osoby będą mogły z tego uprawnienia skorzystać, spowoduje utratę poczucia bezpieczeństwa obywateli Ukrainy objętych zakresem Specustawy, którzy od kilku miesięcy podejmowali swoje fundamentalne decyzje życiowe w oparciu o dotychczasowy stan</p>
--	--	--	---

³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 maja 1994, K 1/94, Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 czerwca 1999, K 34/98.

⁴ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 1996, K 25/95.

⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 marca 2008 r., K 6/09.

⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 10 lutego 2015, P 10/11.

			<p>prawny. Działanie takie jest niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawa i w sposób bezpośredni uderza w art. 2 Konstytucji RP, z którego – jak już wskazano – wywodzi się zasadę ochrony praw nabytych oraz zasadę ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa.</p> <p>W opinii Stowarzyszenia, okoliczności powołane w uzasadnieniu Nowelizacji nie przekonują do zasadności uchylecia art. 38 Specustawy. Wręcz przeciwnie – jeszcze bardziej uderzają w zasadę zaufania do organów władzy. Nie sposób zgodzić się ze stwierdzeniem, że po wprowadzeniu dokumentu elektronicznego diia, cudzoziemcy mają możliwość legitymowania się dokumentem pobytowym uznawanym na terenie UE, pozwalającym wraz z paszportem na przekraczanie granicy. Należy zauważyć, że w dalszym ciągu brak jest rozwiązań prawnych pozwalających na posiadanie diia przez małoletnie dzieci, a zatem kwestia problemów z przekraczaniem granicy nie została rozwiązana. Niezwykle trudno również zaakceptować argument o braku możliwości sprawnego realizowania zadań z zakresu legalizacji pobytu przez wojewodów, z uwagi na dużą liczbę wnioskodawców. Należy zauważyć, że możliwość zalegalizowania pobytu w „uproszczonym” trybie wprowadzona została w marcu br. – od tego czasu organy władzy publicznej miały prawie 9 miesięcy na zorganizowanie pracy urzędów wojewódzkich w sposób pozwalający na realizację przez beneficjentów Specustawy przyznanego uprawnienia. Należy podkreślić, że problemy organizacyjne, braki kadrowe, czy – innymi słowy – „niewydolność” organów władzy, nie mogą stanowić uzasadnienia dla pozbawienia beneficjentów Specustawy tak istotnego uprawnienia. Jeszcze raz należy w tym miejscu wskazać, że takie działanie jest niedopuszczalne w</p>
--	--	--	---

			<p>demokratycznym państwie prawa, w szczególności wobec osób, które z uwagi na trwający konflikt zbrojny zmuszone zostały do opuszczenia swojego kraju i – z uwagi na liczne deklaracje pomocy ze strony władz polskich – wybrały nasz kraj jako miejsce, w którym uzyskają czasową ochronę.</p> <p>Należy również zauważyć, że uchylene art. 38 Specustawy pozbawia obywateli Ukrainy objętych zakresem Specustawy możliwości zalegalizowania pobytu w trybie ustawy o cudzoziemcach. Obowiązujący art. 38 Specustawy stanowi <i>lex specialis</i> w stosunku do rozwiązań dotyczących udzielania zezwoleń na pobyt czasowy przewidzianych w ustawie o cudzoziemcach, co w szczególności dotyczy art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach, stanowiącego materialnoprawną podstawę do odmowy wszczęcia postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy wobec cudzoziemców, którzy przebywają w Polsce w związku z ochroną czasową. Oznacza to, że po uchyleniu art. 38 Specustawy, wnioski obywateli Ukrainy korzystających w Polsce z ochrony czasowej na podstawie Specustawy nie będą rozpatrywane – właściwi w sprawie wojewodowie będą bowiem zobligowani do odmowy wszczęcia postępowań w przedmiotowych sprawach.</p>
7.	<p>Art. 1 pkt 20 lit. d Nowelizacji, który zmienia art. 42 ust. 13 Specustawy i nadaje mu brzmienie:</p> <p>„13. Do obywatela Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, i który posiada status UKR, nie</p>	<p>Należy zmienić art. 1 pkt 20 lit. d Nowelizacji w ten sposób, aby w art. 42 ust. 13 Specustawy do katalogu obywateli Ukrainy korzystających z ochrony czasowej, uprawnionych do ubiegania się o</p>	<p>Komentowana regulacja zakłada rozszerzenie możliwości ubiegania się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy obywateli Ukrainy objętych zakresem Specustawy (tj. korzystających z ochrony czasowej), na sytuacje kiedy podstawą pobytu ma być wykonywanie pracy, wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji oraz prowadzenie działalności gospodarczej. W obecnym kształcie</p>

stosuje się art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach w zakresie, w jakim przepis ten odwołuje się do udzielenia ochrony czasowej, jeżeli ubiega się on o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, o którym mowa w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, o którym mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 142 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”

Dotychczasowe brzmienie art. 42 ust. 13 Specustawy:

42.

[...]

13. Do obywatela Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, nie stosuje się art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach w zakresie, w jakim przepis ten odwołuje się do udzielenia ochrony czasowej, jeżeli ubiega się on o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, o którym mowa w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, i celem jego pobytu

zezwolenie na pobyt czasowy, dodać małoletnie dzieci oraz małżonków cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy.

Proponowana poprawka Senatu:

- w art. 1 pkt 20 lit. d wyrazy „lub udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 142 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach” zastępuje się wyrazami „zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 142 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub jeżeli jest małoletnim dzieckiem lub małżonkiem cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy”

Specustawa umożliwiła tę ścieżkę legalizacji pobytu wyłącznie dla kierowców wykonujących międzynarodowy transport drogowy oraz niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy.

Proponowane rozszerzenie katalogu nie jest jednak wystarczające, gdyż w szczególności nie uwzględnia małoletnich dzieci i małżonków cudzoziemców, którzy mają możliwość legalizacji pobytu, również mimo korzystania z ochrony czasowej. Takie rozwiązanie doprowadzi do sytuacji, w której rodzic lub małżonek obywatela Ukrainy jest lub będzie uprawniony do uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy na okres do 3 lat, jednak legalny pobyt jego dziecka lub małżonka upłynie wraz z końcem obowiązywania Specustawy. Pociągnie to za sobą konieczność powrotu cudzoziemca wraz z dzieckiem lub z małżonkiem do Ukrainy, a tym samym uniemożliwi faktyczne korzystanie z udzielonego zezwolenia, albo doprowadzi do konieczności rozdzielenia rodziny. Należy również zauważyć, że w przypadku rodzin wielodzietnych nie zawsze możliwe jest wykonywanie pracy przez oboje rodziców.

W takim kształcie proponowana regulacja będzie naruszać prawa dzieci i stać w sprzeczności z art. 3 ust. 1 i 2 Konwencji o Prawach Dziecka, wymagającej, aby we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną było najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka, a także aby państwa-strony działały na rzecz zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki jego rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych, i w tym celu podejmowały wszelkie właściwe kroki ustawodawcze oraz administracyjne.

	jest wykonywanie pracy jako kierowca wykonujący międzynarodowy transport drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej ustawy.		Będzie stanowił również systemowe naruszenie prawa do życia rodzinnego, określonego przede wszystkim w art. 16 ust. 1 Konwencji o Prawach Dziecka, jak również art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wykluczając z katalogu osób uprawnionych do uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy małoletnie dzieci oraz małżonków legalnie przebywających w Polsce obywateli Ukrainy i doprowadzając do konieczności rozdzielenia rodzin.
8.	<p>Art. 1 pkt 20 lit. e Nowelizacji, w zakresie w jakim przewiduje on dodanie w art. 42 Specustawy ust. 24 o następującym brzmieniu:</p> <p>„24. W okresie do dnia 24 sierpnia 2023 r. w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1–8 i 10–16 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, można nie wszczynać postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu wobec obywatela Ukrainy, a wszczęte postępowanie w tej sprawie umorzyć, jeżeli przemawia za tym ważny interes tego obywatela.”</p>	<p>Należy zmienić art. 1 pkt 20 lit. e Nowelizacji w ten sposób, aby przewidywał on dodanie w art. 42 Specustawy wyłącznie ustępów 14–23, tj. aby nie przewidywał dodania ust. 24.</p> <p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u></p> <p>- w art. 1 pkt 20 lit. e wyrazy „dodaje się ust. 14–24” zastępuje się wyrazami „dodaje się ust. 14–23” oraz skreśla się wyrazy „24. W okresie do dnia 24 sierpnia 2023 r. w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1–8 i 10–16 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, można nie wszczynać postępowania w sprawie</p>	<p>W ocenie Stowarzyszenia, proponowane rozwiązanie nie zabezpiecza interesów obywateli Ukrainy, którzy przebywali w Polsce przed 24 lutego 2022 r. Sytuacja, w której organ nie wszczyna postępowania w przedmiocie zobowiązania do powrotu lub umarza prowadzone postępowanie, pozbawi obywateli Ukrainy, którzy nie mogą powrócić do kraju pochodzenia, możliwości zalegalizowania pobytu w Polsce. Pobyt tych osób będzie nieuregulowany, a zatem nie będzie przysługiwać im prawo legalnego wykonywania pracy na terenie RP. W konsekwencji obywatele Ukrainy objęci omawianą regulacją mogą być szczególnie zagrożeni m. in. bezdomnością, wyzyskiem pracowniczym, handlem ludźmi. Proponowane rozwiązanie może przyczynić się także do zwiększenia zatrudnienia w tzw. „szarej strefie”. Mając na względzie powyższe, trudno wyobrazić sobie sytuację, w której w interesie obywatela Ukrainy byłoby odstąpienie przez organ od wszczęcia postępowania w przedmiocie zobowiązania do powrotu lub umorzenie takiego postępowania.</p> <p>Stowarzyszenie pragnie również zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 42 ust. 6 Specustawy jeśli termin do opuszczenia Polski przez obywatela Ukrainy, o którym</p>

		<p>zobowiązania cudzoziemca do powrotu wobec obywatela Ukrainy, a wszczęte postępowanie w tej sprawie umorzyć, jeżeli przemawia za tym ważny interes tego obywatela.”</p>	<p>mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. ulega on przedłużeniu o 18 miesięcy (według Nowelizacji do 24 sierpnia 2023 r.). W okresie tym nie stosuje się przepisu art. 99 ust. 1 pkt 9, art. 196 ust. 1 pkt 5 oraz art. 213 ust. 1 pkt 6 ustawy o cudzoziemcach. Oznacza to, iż obywatele Ukrainy, którzy otrzymali decyzję o zobowiązaniu do powrotu, w której określono termin dobrowolnego powrotu, przypadający po 24 lutego 2022 r., mają możliwość zalegalizowania swojego pobytu w Polsce poprzez złożenie wniosku o pobyt czasowy. Byliby oni zatem w korzystniejszej sytuacji, od tych obywateli Ukrainy, wobec których odstąpiono od wszczęcia postępowania w przedmiocie zobowiązania do powrotu lub umorzona takie postępowanie. Powyższe przeczyłoby koncepcji racjonalnego prawodawcy.</p> <p>Niezależnie od powyższego, należy zwrócić uwagę, iż odstąpienie od wszczęcia postępowania lub jego umorzenie miałyby odbywać się w ramach uznania organu. W ocenie Stowarzyszenia takie rozwiązanie jest niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawa. Ze względu na konsekwencje, jakie pociągałoby za sobą odstąpienie od wszczęcia postępowania w przedmiocie zobowiązania do powrotu lub umorzenie takiego postępowania, decyzja w tym zakresie nie powinna być podejmowana w ramach uznania organu.</p> <p>W ocenie Stowarzyszenia, obecnie funkcjonujące przepisy w zakresie możliwości przyznania zgody na pobyt ze względów humanitarnych na podstawie art. 348 ustawy o cudzoziemcach, względnie zgody na pobyt tolerowany na podstawie art.</p>
--	--	--	--

			351 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach, dostatecznie zabezpieczają interes obywateli Ukrainy.
9.	<p>Art. 17 Nowelizacji o następującej treści:</p> <p>„W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.13)) uchyla się art. 15z–15z3, art. 15z6, art. 15zd, art. 15zzza i art. 15zzzb.”</p>	<p>Należy skreślić art. 17 Nowelizacji.</p> <p><u>Proponowana poprawka Senatu:</u></p> <p>- skreśla się art. 17</p>	<p>Komentowana regulacja przewiduje uchylenie przepisów art. 15z–15z³, 15z⁶, 15zd, 15zzza i 15zzzb ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przedłużających termin na złożenie wniosków pobytowych w trybie ustawy o cudzoziemcach, przedłużających ważność dokumentów pobytowych, terminu na opuszczenie Polski oraz terminu dobrowolnego powrotu.</p> <p>Uchylenie powołanych regulacji prawnych może doprowadzić do utraty legalnego pobytu w Polsce przez cudzoziemców, którzy kierując się zasadą zaufania do organów władzy i tworzonego przez nie prawa, powstrzymują się ze składaniem wniosku pobytowego do czasu zakończenia stanu zagrożenia epidemiologicznego. Od ponad 2 lat cudzoziemcy przebywający w Polsce są informowani, w tym poprzez strony internetowe urzędów, że mogą wstrzymać się ze składaniem wniosków legalizujących ich pobyt do upływu 30 dni od daty zakończenia stanu zagrożenia epidemiologicznego. Należy dbając o swoje interesy, weryfikując zatem, czy w Polsce w dalszym ciągu trwa stan zagrożenia epidemiologicznego. Wprowadzenie regulacji, która w tak niespodziewany sposób zmieni dotychczasowe rozwiązania prawne, jest wątpliwe z punktu widzenia zasady demokratycznego państwa prawa, o której mowa w art. 2 Konstytucji RP, w szczególności zasady lojalności państwa wobec obywateli.</p>

			<p>Proponowane rozwiązanie jest wątpliwe również z punktu widzenia zasad techniki prawodawczej, określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. Zgodnie z powołanym rozporządzeniem jedną ustawą zmieniającą obejmuje się tylko jedną ustawę (§ 92 ust. 1), a odstępianie od tej zasady dopuszczalne jest tylko w przypadku, gdy między zmienianymi ustawami występują niewątpliwe związki tematyczne lub do zrealizowania zamysłu prawodawcy jest niezbędne jednoczesne dokonanie zmian w kilku ustawach (§ 92 ust. 1). Trudno dopatrzeć się związku między zmienianymi ustawami, w sytuacji gdy Nowelizacja dotyczy kwestii pomocowych dla obywateli Ukrainy i w zakresie legalizacji pobytu i pracy wprowadza rozwiązania odrębne w stosunku do tych, które obowiązują innych cudzoziemców przebywających w Polsce.</p> <p>Nowelizacja nie powinna uchylać regulacji ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W przypadku jednak przyjęcia projektowanego rozwiązania, organy właściwe w sprawach legalizacyjnych winny zostać zobowiązane prawnie do przeprowadzenia kampanii społecznej, tak aby każdy cudzoziemiec przebywający w Polsce miał szansę dowiedzieć się o zmianie w przepisach.</p>
10.	Art. 22 Nowelizacji o następującej treści: „Obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, który przed dniem wejścia w życie	Należy skreślić art. 22 Nowelizacji.	Zob. uzasadnienie do art. 1 pkt 3 lit. a Nowelizacji.

	niniejszej ustawy nie złożył wniosku o nadanie numeru PESEL, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, składa ten wniosek w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.	<u>Proponowana poprawka Senatu:</u> - skreśla się art. 22	
11.	Art. 23 Nowelizacji o następującej treści: „Obywatel Ukrainy, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy korzystał z ochrony czasowej na terenie innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci uprawnienie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1”.	Należy zmienić art. 23 Nowelizacji w ten sposób, aby wyrazy „przed dniem wejścia w życie” zastąpić wyrazami „w dniu wejścia w życie”. <u>Proponowana poprawka Senatu:</u> - w art. 23 wyrazy „przed dniem wejścia w życie” zastępuje się wyrazami „w dniu wejścia w życie”	W obecnym kształcie literalna wykładnia przepisu umożliwia wyłączenie spoza zakresu Specustawy również osoby, które kiedykolwiek w przeszłości korzystały z ochrony czasowej w innym kraju UE, nawet jeśli z niej zrezygnowały lub zostały jej pozbawione i na dzień wejścia w życie komentowanej ustawy z takiej ochrony już nie korzystają. W takim brzmieniu proponowana regulacja będzie niezgodna z Dyrektywą 2001/55/WE, która nie sprzeciwia się możliwości korzystania z ochrony czasowej w różnych krajach członkowskich w innym czasie. Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie klarowności przepisów i bezpieczeństwo prawne obywateli Ukrainy poprzez jednoznaczne określenie, że wyłącznie te osoby, które na dzień wejścia w życie komentowanej ustawy korzystają z ochrony czasowej w innym kraju tracą uprawnienie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 Specustawy.